

**KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO
NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW**

1. Nazwa

**FALCOWNIA
W ZESPOLE D. GARBARNI „NOWOŚĆ”**

2. Czas powstania

1924 r.

3. Miejscowość

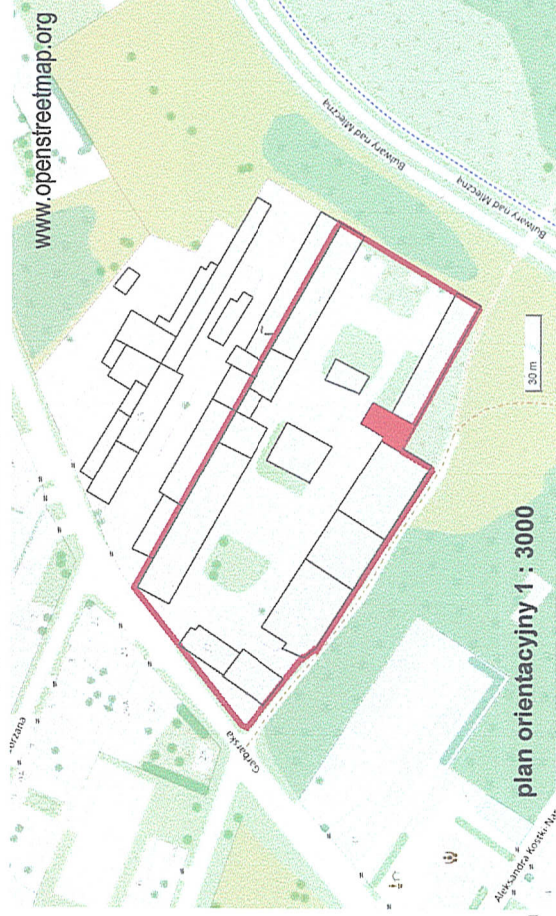
RADOM

2. Elewacja zachodnia, 2020.

1. Elewacja północna i zachodnia, 2020.

 granice d. garbarni Nowość
 budynki objęte opracowaniem

4. Adres (ulica, nr posesji)

**ul. Garbarska 27,
26-610 Radom**

5. Przynależność administracyjna

województwo
radomskie

powiat
radomski

gmina
miasto Radom

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°24'07.83"; E: 21°07'38.91"

7. Użytkowanie obecne

8. Stan zachowania:

**zły (2):
widoczne ubytki tynku;
braki w obróbkach blacharskich
oraz odkształcenia kalenicy.**

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Zagrożenia:

- brak funkcji i bieżących napraw i remontów.

Postulaty:

- remont elewacji i dachu,
- zabezpieczenie otworów architektonicznych.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

13. Historia

Przedmiotowa garbarnia powstała w 1894 r. w dzielnicy przemysłowej Zamłynie. Założycielem zakładu był Jan Borkowski (1861-1914). W dniu 10 października 1919 r. zarejestrowana została w Sądzie Gospodarczym I-sza Spółka Garbarska „Nowość” (sp. z o.o.). Właścicielami byli pracownicy garbarni, którzy wykupili ją na licytacji. Prezesem spółki został Stanisław Kaczyna. Skuteczne zarządzanie zakładem przyczyniło się do szybkiego jego rozwoju. W 1921 r. przystąpiono do rozbudowy garbarni wg projektu inż. miejskiego Henryka Nowakowskiego. W tym samym roku Garbarnia „Nowość” uruchomiła swoją filię we Lwowie. Dwa lata później stała się spółką akcyjną. W tym okresie była największa garbarnią w Radomiu. Produkowano w niej skóry podeszwowe, juchtowe, chromowe i ubraniowe. W trakcie wojny funkcjonowała bez przerwy. Po II wojnie światowej została znacjonalizowana i w dniu 1 października 1947 r. przekształcono ją w Zakład Nr 1 Radomskich Zakładów Garbarskich. Zakłady garbarskie przy ul. Garbarskiej 27 zakończyły działalność w 1990 r.

Budynek falcowni wzniesiono w 1924 r.

14. Opis

Budynek usytuowany w południowej części dawnego zespołu garbarni „Nowość” w ciągu budynków fabrycznych, ceglany, otynkowany, parterowy, na rzucie prostokąta z występem/ryzalitem w południowej części elewacji zachodniej; obiekt nakryty dachem 2-spadowym, występ – dachem 1-spadowym (ze spadkiem w kierunku północnym); kryty papą. Od wschodu zamurowane otwory okienne z zachowanymi nadprożami ceglanymi. W elewacji zachodniej opaska ścienna tworząca szeroką pęczynę z dwoma podwójnymi otworami okiennymi, zamkniętymi u góry dwoma ceglanymi nadprożami; na osi południowej jeden otwór okienny z nadprożem, oddzielony od pozostałych prostą przyporą; występ częściowo przysłonięty wtórną zabudową, bezpodziałowy. Ściana północna (szczytowa) 1-osiowa, flankowana lizenami, z metalową bramą wejściową w przyziemiu i otworem okiennym w szczycie. Obiekt częściowo użytkowany.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Wojciech Marciniak, 2020.

mgr Wojciech Marciniak